

Dosarul nr.3ra-1174/21
2-13111384-01-3ra-02112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud: S. Papuha)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, Gr. Dașchevici, V. Negru)

DECIZIE

29 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursurile depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, și de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar,

în cauza intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral, și

la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală,

împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și cererea de apel depusă de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, casată hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și emisă o nouă decizie,

c o n s t a t ă :

La data de 15 martie 2013 Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral (f.d.4-6 vol. II).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că este proprietara apartamentului nr. 3 din str. xxx. În anul 2010, când apartamentul menționat aparținea cu drept de proprietate bunicii reclamantei, părinților ei și reclamantei, cu acordul vecinilor, și

conform prevederilor legislației în vigoare, au construit o anexă sub formă de balcon la apartamentul nominalizat, care a fost înregistrată în Registrul bunurilor imobile.

Reclamanta a menționat că, Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc sunt proprietarii apartamentului nr. 6 din str. xxx. În anul 2012 copârâții au construit deasupra anexei apartamentului Nataliei Stramous (Zadorojnaia) o construcție capitală, fără autorizație de construire. Acest fapt i-a creat diferite impedimente și incomodități în folosirea apartamentului, ce-i aparține cu drept de proprietate.

La fel, reclamanta a invocat că, copârâții au edificat această construcție capitală fără acordul ei, fără autorizație de construire și certificat de urbanism, cu încălcarea normelor tehnice în construcție, fapt ce a dus la apariția unor fisuri și deteriorări a anexei, ce îi aparține cu titlu de proprietate Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a stipulat că pe faptul construirii de către pârâți a anexei neautorizate, a depus cereri în adresa Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Râșcani, mun. Chișinău, Primăriei mun. Chișinău și Inspecției de Stat în Construcții, prin care a solicitat întreprinderea măsurilor conform prevederilor legislației în vigoare și intentarea unei proceduri contravenționale pe acest fapt.

Reclamanta a menționat că prin edificarea construcției neautorizate de către copârâți a fost avariat balconul ce-i aparține cu titlu de proprietate privată, cauzându-se un prejudiciu material pe care îl estimează la 20000 de lei, însă pentru evaluarea certă a acestui prejudiciu material este necesară dispunerea efectuării unei expertize tehnice în construcții.

De asemenea, reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat că i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, ce constă în acele stări sufletești nesatisfăcătoare cauzate de manifestarea impertinenței din partea lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc și pe care îl estimează în mărime de 10000 de lei.

Reclamanta a specificat că este necesar de a obliga copârâții să înlăture încălcarea dreptului ei de proprietate, iar această înlăturare a încălcării dreptului de proprietate urmează să se efectueze prin demolarea acestei anexe construite neautorizat, or copârâții refuză să o demoleze benevol.

Astfel, reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a solicitat încasarea din contul lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc în beneficiul acesteia a sumei de 20000 de lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat, a sumei de 10000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, obligarea lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc să demoleze anexa construită neautorizat la ap. 6 str. xxxx.

În drept, reclamanta și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. art. 9, 10, 11, 303, 305, 315, 316, 376, 377, 512, 1398, 1422, 1423 din Codul civil.

La data de 18 iulie 2017, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus o cerere de concretizare a cererii de chemare în judecată înaintată împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc, prin care a solicitat încasarea din contul lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc în beneficiul Nataliei Stramous (Zadorojnaia) a sumei de 46791,37 de lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat și a sumei de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, obligarea lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc să demoleze anexa construită neautorizat la ap. 6 str. xxxx (f.d.115-116 vol. II).

Suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată depusă inițial, reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a menționat că, prin raportul de expertiză nr. 636 seria BB nr. 010696 din 28 aprilie 2015, întocmit de expertul CNEJ, Alexandr Gordînschii s-a stabilit că, reconstrucția balconului (logiei) în anexa "lit.A4" la apartamentul nr. 6 din str. xxx nu corespunde normelor în construcții și anume, NCM F.03.02-2005 art. 5.2.2.3, prin ce influențează negativ asupra stării tehnice a casei de locuit, situată pe adresa str. xxxx. Starea balconului din ap. nr. 3 str. xxxx este nesatisfăcătoare, și anume în tavane sunt prezente fisuri. Cauza apariției fisurilor tavanului reprezintă lucrările de reconstrucție efectuate la anexa "lit.A4" la ap. nr. 6, care au fost efectuate cu încălcarea normelor în construcție. Pentru a readuce balconul din apartamentul nr. 3 în stare satisfăcătoare, este necesară efectuarea lucrărilor de reconstrucție a anexei "lit.A4" la ap. nr. 6 din blocul locativ xxxx. Lucrările de reconstrucție trebuie efectuate în baza documentației de proiect, inclusiv a devizului de cheltuieli, întocmit de către un specialist licențiat în domeniu. Volumul și costul lucrărilor de reconstrucție necesare pentru aducerea casei de locuit și a balconului apartamentului nr. 3 din str. xxxx în stare satisfăcătoare, se vor stabili în baza documentației de proiect.

Reclamanta a subliniat că, fiind audiat în ședința de judecată, expertul Alexandr Gordînschii și-a menținut concluziile expuse în raportul de expertiză, comunicând că există pericolul și riscul ca prejudiciul material cauzat proprietarului apartamentul nr. 3 să se majoreze, deoarece proprietarul ap. nr. 6 nu a respectat normele tehnice în construcție elementare. La fel, a menționat că stabilirea mărimii concrete a prejudiciului material urmează să fie stabilită de către o subdiviziune a Ministerului Construcției și Amenajării Teritoriului, care urmează să examineze starea balconului și să întocmească un deviz de cheltuieli a lucrărilor necesare.

Reclamanta a indicat că potrivit raportului de expertiză nr. 284 din data de 28 noiembrie 2016, întocmit și semnat de expertul judiciar Anatolie Achimov, costul lucrărilor de reparație interioară a balconului ap. nr.3 str xxxx pentru a fi readus în stare inițială, constituie suma de 27448, 40 de lei. Volumul de lucrări ce urmează a fi efectuate în partea exterioară a balconului la apartamentul nr.3 str. xxxx, inclusiv deasupra balconului, sub formă de reparație a acoperișului balconului, pentru a fi readus în stare inițială, în urma demolării construcției neautorizate a anexei lit. A4 la ap. nr. 6, din același bloc locativ, constituie suma de 18675, 37 de lei. În total, prejudiciu material cauzat bunului imobil, prin construcția neautorizată a anexei deasupra balconului, constituie suma de 46791, 37 de lei.

La fel, reclamanta a invocat că la examinarea cauzei, instanța de judecată urmează să țină cont de sfera de aplicare a dreptului de vecinătate, și anume posibilitatea influenței reciproce.

La data de 11 noiembrie 2013, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală (f.d.3-7, 50 vol. I).

În motivarea acțiunii reclamanta, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată depusă anterior, a indicat că prin răspunsul Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău a fost informată despre faptul că instanța de judecată a examinat cauza contravențională, intentată în baza procesului-verbal cu privire la contravenție

nr. 000985 din 04 octombrie 2012, conform art. 179 Cod contravențional, și prin hotărârea din 08 noiembrie 2012 a Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău s-a dispus încetarea procesului contravențional din motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere contravențională a Dianei Alexandruc. Prin decizia din data de 03 aprilie 2013 a Curții de Apel Chișinău s-a respins recursul Inspecției de Stat în Construcții, ca fiind depus tardiv.

Reclamanta a invocat că ulterior adresării în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral, a fost informată de către Primăria mun. Chișinău că Comisia de recepție finală a recepționat anexa lit. "A4" la ap. nr. 6 din str. xxxx, prin semnarea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, în lipsa acordului Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Reclamanta a menționat că, a solicitat de la Primăria mun. Chișinău să i se elibereze o copie a procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, însă i s-a refuzat această solicitare din motive neîntemeiate.

Reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a specificat că a depus la data de 02 octombrie 2013 o cerere prealabilă în adresa Primăriei municipiului Chișinău, prin care a solicitat anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, ca fiind ilegal și emis cu încălcarea procedurii stabilite, precum și a solicitat informația privind Regulamentul sau actul administrativ, care a stat la baza recepționării finale a acestei anexe construite neautorizat.

Respectiv, reclamanta a indicat că prin răspunsul din 15 octombrie 2013, Primăria municipiului Chișinău i-a refuzat în satisfacerea cererii prelabile menționând că, acest act este în drept să-l anuleze numai organul judiciar corespunzător, fără a da apreciere motivelor invocate de reclamantă în cererea prealabilă.

Reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat că, consideră refuzul Primăriei municipiului Chișinău ca fiind neîntemeiat, or procesul-verbal de recepție finală contestat, reprezintă prin sine un act administrativ ilegal, fiind emis cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și cu încălcarea procedurii stabilite, ceea ce duce la încălcarea dreptului de proprietate a reclamantei, prevăzut de art. 46 din Constituția Republicii Moldova, precum și de art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

Subsecvent, reclamanta a relatat că faptul legalizării acestei construcții neautorizate prin proces-verbal de recepție finală, constituie o eroare de fapt și de drept, comisă de către Primăria municipiului Chișinău, deoarece la întocmirea acestui proces-verbal de recepție finală urma a fi solicitat acordul Nataliei Stramous (Zadorojnaia), ca proprietară a anexei, deasupra căreia a și fost construită anexa familiei Alexandruc.

Prin urmare, reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată și anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, ca fiind ilegal și emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Prin hotărârea din 27 iunie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia)

împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, ca fiind depusă tardiv (f.d.148 vol. I).

Prin decizia din 14 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia), s-a casat hotărârea din 27 iunie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu remiterea cauzei la rejudicare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, pentru a fi examinată în conexiune cu cauza aflată pe rolul instanței (f.d.198-200 vol. I).

Prin încheierea din 03 aprilie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost strămutată examinarea cererii de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, la Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău pentru examinarea acestei cauze odată cu cauza aflată pe rolul acestei instanțe de judecată (f.d.216-217 vol. I).

Prin încheierea din 21 mai 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău s-a conexas într-un singur proces cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală cu cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral (f.d.62 vol. II).

Prin hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin construcția neautorizată și obligarea copârâților de a înlătura încălcarea dreptului de proprietate, prin obligarea copârâților de a demola necondiționat anexa, construcția neautorizată la ap.6 din str. xxxxxx și anularea procesului verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2017, ca fiind ilegal. S-a încasat din contul lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc, în mod solidar, suma de 46791,37 de lei, în calitate de prejudiciu material, ca rezultat al afectării construcției și 12898 de lei în calitate de cheltuieli de judecată, în total, suma de 59689,37 de lei. Cererea de chemare în judecată în partea încasării prejudiciului moral, înlăturării încălcării dreptului de proprietate prin obligarea copârâților de a demola necondiționat anexa, construcția neautorizată la ap.6 din str. xxxxx și anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2017, ca fiind ilegal, s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat de la Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, în mod solidar, în bugetul statului suma de 603,74 de lei, cu titlu de taxă de stat (f.d.190 vol. II).

La data de 26 aprilie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus apel împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate în partea respingerii pretențiilor înaintate de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și adoptarea în această parte a unei hotărâri privind admiterea acestora (f.d.162,197-198 vol. II).

Deși, conform scrisorii de expediere, anexate la materialele cauzei, hotărârea motivată din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost expeditată

în adresa Nataliei Stramous (Zadorojnaia) (f.d.196 vol. II), la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acesteia de către Natalia Stramous (Zadorojnaia).

Prin încheierea din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia), acordându-i apelantei termen până la 22 iunie 2020 să prezinte apelul motivat și dovada achitării taxei de stat (f.d.205-210 vol. II).

Iar, la data de 19 martie 2020 Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus motivarea apelului și la data de 16 iunie 2020 a prezentat bonul privind achitarea taxei de stat, prin intermediul oficiului poștal (f.d.216-234 vol. II).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul depus de Natalia Stramous (Zadorojnaia).

La data de 27 mai 2019, Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc au depus apel împotriva hotărârii din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate în partea admiterii pretențiilor înaintate de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și adoptarea în această parte a unei hotărâri privind respingerea acestora (f.d.199-200 vol. II).

Deși, conform scrisorii de expediere, anexate la materialele cauzei, hotărârea motivată din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost expediată în adresa Dianei Alexandruc și a lui Ghenadie Alexandruc (f.d.195 vol. II) la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acesteia de către Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc.

Prin încheierea din 28 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc, acordându-le apelanților termen până la 22 iunie 2020 să prezinte apelul motivat și dovada achitării taxei de stat (f.d.205-210 vol. II).

Iar, la data de 22 iunie 2020, Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc au depus motivarea apelului și bonul privind achitarea taxei de stat (f.d.239-244 vol. II).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul depus de Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc.

Prin decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și cererea de apel depusă de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc. S-a casat integral hotărârea din data de 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și s-a emis o nouă decizie, prin care s-a declarat ca inadmisibilă acțiunea depusă de către Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală. S-a admis parțial acțiunea înaintată de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral cauzat prin construcția neautorizată. S-a încasat de la Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, în mod solidar în beneficiul Nataliei Stramous (Zadorojnaia) suma de 46791,37 de lei, în calitate de prejudiciu material ca rezultat al afectării construcției și 12898 de lei, în calitate de cheltuieli de judecată. În rest, pretențiile cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului moral, s-au respins ca neîntemeiate. S-a

încasat, în mod solidar, de la Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 603,74 de lei (f.d.72-85, vol. III).

La data de 05 august 2021 Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar au depus recurs împotriva deciziei din data de 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii pretențiilor înaintate de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și adoptarea în această parte a unei hotărâri privind respingerea acestora (f.d. 86-91 vol. III).

În motivarea recursului, recurenții au menționat că decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, în partea admiterii cererii de chemare în judecată depusă de către Natalia Stramous (Zadorojnaia), or aceasta contravine practicii judiciare unitare formate deja de Curtea Supremă de Justiție.

Recurenții Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc au invocat că la soluționarea litigiului urmează a fi reținută și decizia din 29 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție în cauza civilă nr. 2ra-1318/15.

La fel, recurenții au indicat că în urma examinării și analizei probelor în ansamblu, se atestă cu certitudine faptul că argumentele expuse de către reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) în cererea de chemare în judecată, nu s-au confirmat integral, deși ei îi aparține sarcina probațiunii, nu a probat care este mărimea prejudiciului material real cauzat de către Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc prin construcția anexei.

Recurenții au specificat că, executarea lucrărilor de reconstrucție efectuate de către Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc sunt fezabile din punct de vedere tehnic și nu au generat cauzarea daunelor proprietarei ap. nr. 3 din str. xxxx. Or, nu este stabilită starea balconului apartamentului nr. 3 de până la executarea lucrărilor de reconstrucție la ap. 6 din str. xxxx.

Subsecvent, recurenții au indicat că cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, este neîntemeiată și depusă cu omiterea termenului de prescripție, fapt care se probează prin actele anexate la cererea de chemare în judecată însăși de către reclamantă.

Recurenții au menționat că construcția executată de către ei nu are drept fundație construcția Nataliei Stramous (Zadorojnaia), respectiv aceasta nu afectează imobilul Nataliei Stramous (Zadorojnaia), fapt ce se probează prin înregistrările video, care sunt anexate la materialele cauzei.

La fel, recurenții au subliniat că la recepționarea construcției, Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc au prezentat Comisiei de recepție finală certificatul de urbanism nr. 186/13 din 25 martie 2013, actul de inspectare al Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, hotărârea din 08 noiembrie 2012 a Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău, declarațiile vecinilor Dulgher C. și Piscariova-Popa I. autentificate notarial, avizele organelor competente și raportul de constatare tehnico-științifică nr. 530 din data de 19 iulie 2012, potrivit căruia construcția executată de către Diana Alexandruc nu afectează din punct de vedere tehnic bunul imobil, ce aparține cu drept de proprietate Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Mai mult, recurenții Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc au invocat că din prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 285 din 23 mai 1996 cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, la recepția finală a bunului imobil, nu este necesar acordul scris al coproprietarilor sau vecinilor. Iar, procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013 a fost înregistrat de către Diana Alexandruc, în modul stabilit de lege, în Registrul bunurilor imobile, care generează drepturi și obligații civile.

La data de 05 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu au depus recurs împotriva deciziei din data de 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretențiilor înaintate de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și adoptarea în această parte a unei hotărâri privind admiterea acestora.

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererile de chemare în judecată, recurenta a invocat ca temeiuri ale recursului, încălcarea esențială a normelor drept material, prin interpretarea eronată a normelor de drept material și încălcarea normelor de drept procedural, ce au condus la încălcarea drepturilor fundamentale a Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Recurenta a menționat că deși instanța de apel în principiu, corect a constatat faptul că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată, totuși, la soluționarea cauzei în fond instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. art. 9-11, 14, 514, 1398 Cod civil.

Recurenta a remarcat că, instanța de apel rejudecând cauza civilă în ordine de apel, în mod corect a admis integral pretenția reclamantei privind încasarea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată. Însă, pe lângă prejudiciul material prin construcția neautorizată edificată de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc i-a fost provocat Nataliei Stramous (Zadorojnaia) un prejudiciu moral, prin provocarea stărilor de neliniște, pe care îl apreciază în sumă de 10000 de lei.

Recurenta a invocat că fiind proprietara apartamentului situat cu un nivel inferior apartamentului lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc, la recepția finală a construcției neautorizate efectuate de către aceștia, Primăria mun. Chișinău urma să solicite și acordul Nataliei Stramous (Zadorojnaia), ca proprietar al apartamentului vecin.

Astfel, recurenta a menționat că în temeiul prevederilor art. 379 Cod civil, proprietarul terenului sau altui bun imobil nu este obligat să suporte influența provenită din terenul vecin, cu condiția că această influență atentează în mod inadmisibil asupra utilizării terenului său. Prin urmare, proprietarul este în drept să ceară interzicerea ridicării sau exploatării unor construcții sau instalații despre care se poate afirma cu siguranță că atât prezența acestora cât și utilizarea lor atentează în mod inadmisibil asupra terenului său. În acest sens, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a prezentat înscrisuri probatorii ce confirmă temeinicia pretenției privind demolarea construcției neautorizate.

Recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat că argumentele și motivele invocate de instanța de apel, în susținerea concluziilor privind admiterea parțială a cererii de chemare în judecată depusă de recurentă, sunt neîntemeiate și contravin circumstanțelor cauzei civile.

Cu referire la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, recurenta a subliniat că concluziile instanței de fond invocate cu privire la necesitatea respingerii acestei cereri de chemare în judecată sunt neîntemeiate și lipsite de argumentare juridică și suport probatoriu.

La fel, recurenta a menționat că instanța de apel eronat a constatat că pretenția cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, urmează a fi declarată inadmisibilă, or, nu există nici un temei sau motiv prevăzut de lege pentru a se dispune inadmisibilitatea acesteia.

Recurenta a specificat că pentru această acțiune în contencios administrativ sunt valabile aceleași argumente invocate și în cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului cauzat prin construcția neautorizată.

Recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a indicat că la data de 27 mai 2013 a adresat o cerere Inspecției de Stat în Construcții, prin care a solicitat să fie informată, din care motiv în cadrul examinării plângerilor privind construcția neautorizată edificată de Ghenadie Alexandruc și Dianei Alexandruc, nu a fost luată nici o explicație ca parte vătămată și să i se expedieze o copie autenticată a întregului material contravențional acumulat.

Recurenta a relatat că prin răspunsul din 01 iulie 2013, Inspecția de Stat în Construcții a informat-o despre faptul că s-a prelungit termenul pentru examinarea petiției până la 10 iulie 2013. Ulterior prin răspunsul din 10 iulie 2013, Inspecția de Stat în Construcții i-a comunicat că anexa lit. "A4" la ap. 6 din str. xxxx a fost recepționată prin procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013, însă nu a fost indicat care e organul administrativ care la emis, pentru a putea depune cerere prealabilă în modul stabilit de lege.

Recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat că nu a omis termenul de prescripție pentru depunerea cererii prelabile și nici termenul pentru adresarea în instanța de contencios administrativ, ori prin răspunsul Inspecției de Stat din Construcții din 10 iulie 2013 numai a fost informată despre existența acestui proces-verbal, însă nu i s-a adus la cunoștință.

La fel, recurenta a menționat că în ziua recepționării răspunsului Inspecției de Stat din Construcții din 10 iulie 2013, s-a adresat Ministerului Dezvoltării Teritoriului și Construcțiilor al Republicii Moldova cu o cerere, prin care a solicitat informație în legătură cu recepția finală a anexei. Respectiv, prin răspunsul din data de 20 septembrie 2013 a fost informată despre inoportunitatea intervenirii Ministerului Dezvoltării Teritoriului și Construcțiilor al Republicii Moldova, la această etapă.

De asemenea, recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a subliniat că la data de 18 iulie 2013 s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu o cerere, prin care a solicitat informația despre acest proces-verbal de recepție finală, și eventual o copie a acestui act. Iar, prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău din 23 august 2013, recepționat de Natalia Stramous (Zadorojnaia) la 02 septembrie 2013, recurenta a fost informată că Direcția autorizare și disciplină în construcții a monitorizat recepția finală a anexei lit. "A4" la ap. nr. 6 din xxxx, însă nu deține actul solicitat, ca ulterior reprezentantul

Primăriei mun. Chișinău să prezinte în ședința de judecată o copie autenticată a procesului-verbal de recepție finală contestat.

Recurenta a relatat că la 30 septembrie 2013, prin intermediul oficiului poștal, a depus cerere prealabilă către Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013 și să fi informată despre actele, care au stat la baza emiterii actului contestat. Prin răspunsul din data de 15 octombrie 2013, recepționat de Natalia Stramous (Zadorojnaia) la data de 18 octombrie 2013, Primăria mun. Chișinău, i-a refuzat în satisfacerea cererii prealabile menționând că, procesul-verbal de recepție finală este în drept să-l anuleze numai organul judiciar corespunzător.

Recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a relatat că recepția finală a acestei anexe, s-a efectuat cu încălcarea legislației în vigoare și cu încălcarea procedurii stabilite, în lipsa acordului ei ca proprietar al imobilului, pe a cărui axă a balconului, căruia s-a construit anexa de către familia Alexandruc în mod neautorizat.

De asemenea, recurenta a subliniat că instanța de apel eronat nu a aplicat normele de drept material invocate în cererea de chemare în judecată, deși ele indică asupra faptului încălcării procedurii de recepție finală a anexei, construite ilegal de Ghenadie și Diana Alexandruc.

Recurenta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat că procesul-verbal de recepție finală reprezintă un act administrativ ilegal, fiind emis cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și cu încălcarea procedurii stabilite, fără acordul recurteii, prin ce i-a fost încălcat dreptul de proprietate.

La fel, recurenta a menționat că instanța de apel nu a dat apreciere probelor și motivelor invocate de Natalia Stramous (Zadorojnaia) în susținerea poziției cu privire la temeinicia cererilor de chemare în judecată, nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și a invocat anumite concluzii expuse în hotărârea primei instanțe, care sunt în contradicție cu soluția pronunțată de instanța de apel.

La data de 02 noiembrie 2021, în adresa recurteii Nataliei Stramous (Zadorojnaia) și a Primăriei municipiului Chișinău a fost expediată copia recursului depus de Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.116 vol.III), însă Primăria municipiului Chișinău nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

Iar, la data de 18 noiembrie 2021, Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, prin intermediul oficiului poștal, au depus referință la recursul depus de Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar, prin care au solicitat respingerea recursului (f.d.120-128 vol. III).

De asemenea, la data de 02 noiembrie 2021, în adresa Diane Alexandruc și Ghenadie Alexandruc și a Primăriei municipiului Chișinău a fost expediată copia recursului depus de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.116 vol. III), însă aceștia nu și-au valorificat dreptul lor procedural și nu au depus referințe.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră

în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, iar în partea materială urmează a fi aplicate prevederile legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat, și anume a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019). Or, în speță procedura administrativă se referă la o activitate administrativă inițiată până la 1 aprilie 2019, aspect care determină că la caz se vor aplica dispozițiile legale vechi, care reglementau aceste instituții.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 06 iulie 2021, fiind notificată reprezentantului recurenților Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc, avocatului Anatolie Barbacar la data de 04 octombrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8005392953AS, anexat la materialele cauzei (f.d.97, vol. III).

Astfel, recursul depus de Diana Alexandruc și Ghenadie Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar la data de 05 august 2021, este în termen.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 06 iulie 2021, fiind notificată reprezentantului recurentei Natalia Stramous (Zadorojnaia), avocatului Sergiu Coptu la data de 04 octombrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr. DS8005392973AS, anexat la materialele cauzei (f.d.98, vol. III).

Astfel, recursul depus de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu la 05 august 2021, prin intermediul oficiului poștal și recursul motivat depus ulterior la 06 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, este în termen.

Prin încheierea din 22 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursurile depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, și de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar au fost

numite pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurenților, au fost expuse cu suficientă claritate.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, și de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar urmează a fi admise, iar decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată cu restituirea cauzei instanței de apel spre rejudecare, în alt complet de judecată din următoarele motivele.

Din materialele cauzei instanța de recurs relevă că, la data de 15 martie 2013 Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral (f.d.4-6 vol. II).

La data de 11 noiembrie 2013, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală (f.d.3-7, 50 vol. I).

Prin încheierea din 21 mai 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău s-a conexas într-un singur proces cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Zadorojnaia împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală cu cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Zadorojnaia împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral (f.d.62 vol. II)

În conformitate cu art. 201 alin. (1) Cod administrativ, dacă acțiunea în contencios administrativ depusă în instanța de judecată conține pretenții inseparabile de drept administrativ și de drept civil, acestea se examinează de instanța de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ.

Astfel, instanța de recurs învederează că, art. 201 alin. (1) Cod administrativ, stabilește instanța competentă de a examina acțiunea în contencios administrativ, care conține pretenții inseparabile de drept administrativ și de drept civil, respectiv, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a înaintat acțiune împotriva Primăriei municipiului Chișinău, lui Ghenadie Alexandruc și Diane Alexandruc formulând pretenții atât de

drept civil, cât și de drept administrativ, care conform prevederilor art. 371 alin. (1) din Codul de procedură civilă, aplicabil la momentul depunerii acțiunilor, urmau a fi examinate de către instanța de drept comun. Însă, la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ, care la art. 201 alin. (1) stipulează că, dacă acțiunea în contencios administrativ depusă în instanța de judecată conține pretenții inseparabile de drept administrativ și de drept civil, acestea se examinează de instanța de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ.

Respectiv, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel corect a stabilit, prin prisma art. 196 alin. (1) Cod administrativ, că prezenta acțiune urma a fi examinată de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, respectiv întemeiat a casat hotărârea primei instanțe din motivul examinării cauzei de către o instanță cu încălcarea competenței.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că la examinarea în fond a cauzei, instanța de apel nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele și nu a interpretat corect normele legale care reglementează litigiile deduse judecătii.

Cu referire la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Dianei Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral, instanța de recurs relevă următoarele.

Instanța de recurs reține că, din materialele cauzei rezultă că conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a devenit proprietara apartamentului cu nr. 3 din xxxx, în temeiul certificatului cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie nr. 2908 din 07 mai 2012 și a contractului de donație nr. 2912 din 07 februarie 2012 (f.d.9 vol. II).

Iar, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc au devenit proprietari ai apartamentului cu nr. 6 din xxxx, în baza contractului de vânzare-cumpărare cu nr. 4642 din 13 mai 2010 (f.d.14 vol. II).

Prin hotărârea din 18 noiembrie 2012 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, cauza contravențională de învinuire a Dianei Alexandruc, în comiterea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional, pe motivul executării de către aceasta a reconstrucției anexei "lit.A4", din fosta logie a apartamentului nr. 6 din xxxx, în lipsa autorizației de construire, a fost încetată, pe motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale (f.d.34 vol. II).

Instanța de recurs menționează că din raportul de expertiză judiciară nr. 636 din 28 aprilie 2015 rezultă că reconstrucția balconului în anexa „lit.A4” la apartamentul nr. 6 nu corespunde normelor în construcții, și anume NCM F.03.02-2005 art. 5.2.2.3, de aceea influențează negativ asupra stării tehnice a casei de locuit, situată pe str. xxxx. Starea balconului din apartamentul nr. 3 este nesatisfăcătoare, și anume în tavan sunt prezente fisuri. Cauza apariției fisurilor tavanului, reprezintă lucrările de reconstruire efectuate la "lit.A4", la ap. 6, care au fost efectuate cu încălcarea normelor de construcție. Pentru a readuce balconul din apartamentul nr. 3 în stare satisfăcătoare este necesară efectuarea lucrărilor de reconstrucție a anexei "lit.A4"

din blocul locativ amplasat pe str. xxxx. Lucrările de reconstrucție trebuie să fie efectuate în baza documentației de proiect, inclusiv a devizului de cheltuieli, întocmit de către un specialist licențiat în domeniu. Volumul și costul lucrărilor de reconstrucție, necesare pentru aducerea casei de locuit și a balconului apartamentului nr. 3, amplasată pe str. xxxx în stare satisfăcătoare, se vor stabili în baza documentației de proiect, în partea devizului de cheltuieli (f.d.41-44 vol. II).

Potrivit raportului de expertiză nr. 0372 din 28 noiembrie 2016, costul lucrărilor de reparație curentă ce necesită a fi efectuate în interiorul balconului bunului imobil la apartamentul nr. 3, situat pe xxx, pentru a fi readus la starea inițială constituie 27440,40 lei, iar costul lucrărilor de reparație ce necesită a fi efectuate la partea exterioară a balconului bunului imobil, apartamentul nr. 3, situat pe str. xxxx pentru a fi readus la starea inițială, constituie 18675,37 lei (f.d.76-95 vol. II).

Cu referire la pretenția Nataliei Stramous (Zadorojnaia) privind demolarea construcției neautorizate, instanța de apel a constatat că aceasta este neîntemeiată din motiv că reconstrucția balconului, în anexa "lit.A4" la apartamentul nr. 6, situat pe str. xxxx, reprezintă lucrări ce au la bază documentația corespunzătoare și nu pot fi supuse demolării.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, deși instanța de apel a reținut că lucrările de construcție efectuate la balconul în anexa "lit.A4" la apartamentul nr. 6, situată pe str. xxx au la bază documentația corespunzătoare, nu a examinat legalitatea actului de recepție finală a acestei construcții, deși reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a contestat procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013.

Mai mult, instanța de apel constată că construcția depășește limitele documentației eliberate, însă conchide că materialele cauzei nu evidențiază posibilitatea demolării construcției ce depășește limitele prevăzute de documentația tehnică fără a aduce atingere lucrărilor efectuate corespunzător, respectiv prin aceste constatări instanța ierarhic inferioară a admis concluzii contradictorii.

Referitor la pretenția Nataliei Stramous (Zadorojnaia) privind încasarea prejudiciului material, instanța de apel a considerat-o ca fiind întemeiată și urmează a fi încasată de la Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, în mod solidar în beneficiul Nataliei Stramous (Zadorojnaia) suma de 46791,37, cu titlu de prejudiciu material ca rezultat al afectării construcției, iar pretenția Nataliei Stramous (Zadorojnaia) privind încasarea prejudiciului moral nu este întemeiată și a fost respinsă.

Conform art. 1398 alin. (1-2) din Codul civil, în vigoare la data depunerii acțiunii în instanța de judecată, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Art. 1422 din Codul civil, în vigoare la data depunerii acțiunii în instanța de judecată, prevede că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată

are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Prevederile art. 1423 din Codul civil, în vigoare la data depunerii acțiunii în instanța de judecată, stabilesc că mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Instanța de recurs relevă că art. 1398 din Codul civil, conține o normă de drept comun în materia răspunderii delictuale, iar sub incidența ei cad toate raporturile de reparare a prejudiciului delictual, dacă nu există o normă specială menită să reglementeze anumite obligații delictuale, ținând cont de specificul lor.

Spre deosebire de răspunderea contractuală, care apare ca urmare a încălcării unei obligații concrete, stabilită prin contract, cea delictuală se angajează în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor – de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate, de aceea răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual, independent de faptul se afla sau nu persoana vătămată în raporturi contractuale cu delincentul.

Instanța de recurs menționează că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, care constituie temeiul răspunderii delictuale.

Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale și include următoarele elemente: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Instanța de recurs învederează că pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că pentru a dispune încasarea prejudiciului material, instanța de apel urma să stabilească dacă între fapta ilicită și prejudiciu există un raport causal.

Astfel, reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a invocat ca temei de încasare a prejudiciului material faptul că, în anul 2012 copârâții Ghenadie și Diana Alexandruc au construit deasupra anexei apartamentului ei o construcție capitală, fără autorizație de construire. Pe când intimații Ghenadie și Diana Alexandruc au invocat că anexa executată de către ei nu are drept fundație construcția Nataliei Stramous (Zadorojnaia), respectiv aceasta nu afectează imobilul Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Instanța de recurs menționează că, din raportul de expertiză judiciară nr. 636 din 28 aprilie 2015 rezultă că, starea balconului din apartamentul nr. 3 pe str. xxxx este nesatisfăcătoare și anume, în tavan sunt prezente fisuri. Cauza apariției fisurilor tavanului, reprezintă lucrările de reconstruire efectuate la ”lit.A4”, la ap. 6, care au fost efectuate cu încălcarea normelor de construcție, însă nu stabilește dacă anexa executată de către Ghenadie și Diana Alexandruc nu are drept fundație construcția Nataliei Stramous (Zadorojnaia).

Respectiv, instanța de apel urma să stabilească, dacă între fapta ilicită invocată de reclamantă și prejudiciul solicitat există un raport cauzal, în condițiile în care părțile invocă două stări de fapt contrare.

Totodată, instanța de recurs reține că potrivit raportului de expertiză nr. 0372 din 28 noiembrie 2016, costul lucrărilor de reparație ce necesită a fi efectuate la partea exterioară a balconului bunului imobil, apartamentul nr. 3, situat pe str. xxxx pentru a fi readus la starea inițială, constituie 18675,37 de lei, în care sunt incluse reconstrucția balconului lit. A4 la ap.6, demontarea burlanului de scurgere a apelor pluviale existent de la ap. 6 care este direcționat pe acoperișul ap. nr. 3, demolarea acoperișului existent cu construirea unui acoperiș nou la apartamentul nr.3 și orientarea burlanului și a jgeabului de scurgere a apelor pluviale de la balconul apartamentului nr. 6 conform normativelor, dar nu pe suprafața acoperișului apartamentului nr. 3 (f.d.76-95 vol. II).

Astfel, instanța de apel urma să stabilească, care este exact costul lucrărilor de reparație ce necesită a fi efectuate la partea exterioară a balconului de la apartamentul nr. 3, situat pe str. xxx, pentru a fi readus la starea inițială, în condiția în care în suma de 18675,37 de lei sunt incluse și cheltuielile pentru demolarea acoperișului existent cu construirea unui acoperiș nou, iar instanța de apel nu a dispus demolarea anexei construite de Ghenadie și Diana Alexandruc.

Cu referire la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, instanța de recurs relevă următoarele.

Din materialele cauzei rezultă că, prin procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013 s-a dispus recepționarea finală a anexei lit.” A4” la apartamentul nr. 6 din xxxx (f.d.89-90 vol. I).

La data de 02 octombrie 2013, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere prealabilă către Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013 și eliberarea informațiilor privind reglementările legislative, care au fost aplicate la recepționarea anexei (f.d.39-42 vol. I).

Iar, prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr.52/1815 din 15 octombrie 2013 i s-a comunicat Nataliei Stramous (Zadorojnaia) că documentul normativ corespunzător este în drept să-l anuleze numai organul judiciar corespunzător, unde se poate adresa solicitanta (f.d.43 vol. I).

Respectiv, la data de 11 noiembrie 2013, prin intermediul oficiului poștal, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală (f.d.3-7, 50 vol. I).

Prin hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cererea de chemare în judecată în partea anulării procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, s-a respins ca neîntemeiată.

Iar, prin decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat ca inadmisibilă acțiunea depusă de către Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că instanța de apel a invocat că Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere prealabilă către Primăria mun. Chișinău la data de 02 octombrie 2013, deși a aflat despre existența procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, încă la data 10 iulie 2013 din răspunsul Inspecției de Stat în Construcții. Astfel, reclamanta, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a înaintat cerere prealabilă peste aproape două luni jumătate după ce a aflat despre actul contestat, deși avea la dispoziție termenul de 30 de zile de la data comunicării actului pentru contestarea acestuia cu cerere prealabilă.

Astfel, instanța de recurs reiterează că din sensul art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, în partea materială prezentul litigiu urmează a fi examinat prin prisma prevederilor legale în vigoare la momentul emiterii actului administrativ contestat și anume, a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (abrogată la 1 aprilie 2019). Or, prezenta procedură administrativă a fost inițiată de către reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia), prin depunerea cererii prelabile la data de 02 octombrie 2013, adică până la data intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 14 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Art. 15 alin. (1) al Legii menționate supra prevede că, cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmând a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel.

Conform art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în

care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Respectiv, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanța de apel eronat a concluzionat că, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus tardiv cererea prealabilă, tocmai la data de 02 octombrie 2013, întemeindu-și concluzia pe faptul, că aceasta a cunoscut despre procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, încă la 10 iulie 2013, din răspunsul Inspecției de Stat în Construcții.

Instanța de recurs menționează, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine o analiză completă și certă a situației de fapt, sub toate aspectele. Pe când, concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Din actele cauzei, instanța de recurs reține că, la data de 27 mai 2013, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a expediat o cerere către Inspecția de Stat în Construcții, prin care a solicitat să fie informată cu privire la materialul contravențional acumulat împotriva Dianei Alexandruc (f.d.28 vol. I).

Prin răspunsul nr. Z-518 din 10 iulie 2013 a Inspecției de Stat în Construcții, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a fost informată că Comisia de recepție finală prin semnarea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013 a recepționat anexa lit. A4 la ap. nr. 6 din xxxx (f.d.30 vol. I).

La data de 19 iulie 2013, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a înaintat în adresa Primăriei mun. Chișinău o cerere, prin care a solicitat efectuarea unei anchete cu referire la legalitatea eliberării procesului-verbal de recepție finală de către Primăria mun. Chișinău și remiterea în adresa ei a unei copii a actului respectiv (f.d.70-72 vol. I).

Prin răspunsul nr. 52/1286 din 23 august 2013 a Direcției Autorizare și Disciplină în Construcții a Primăriei mun. Chișinău, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a fost informată că Primăria mun. Chișinău nu deține procesul-verbal de recepție finală din litigiu (f.d.104 vol. I).

Iar, la data de 02 octombrie 2013, Natalia Stramous (Zadorojnaia) a depus cerere prealabilă către Primăria mun. Chișinău, prin care a solicitat anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013 și eliberarea informațiilor privind reglementările legislative care au fost aplicate la recepționarea anexei (f.d.39-42 vol. I).

Prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr.52/1815 din 15 octombrie 2013 i s-a comunicat Nataliei Stramous (Zadorojnaia) că documentul normativ corespunzător este în drept să-l anuleze numai organul judiciar corespunzător unde se poate adresa solicitanta (f.d.43 vol. I).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme

de Justiție menționează că instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii sau tardivității acțiunii, urma să verifice pretențiile reclamanților prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, fapt ce rezultă expres din prevederile art. 219 alin.(1) Cod administrativ, care prevede că, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Art. 195 Cod administrativ prevede că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169 – 171.

Instanța de recurs reține că, instanța de apel urma să stabilească cu exactitate data când reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) a luat cunoștință cu actul administrativ contestat, în condițiile în care Primăria mun. Chișinău prin răspunsul nr. 52/1286 din 23 august 2013 a comunicat reclamantei că, nu deține procesul-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013 și nu i-a eliberat copia actului solicitat, și doar în ședința de judecată din 13 mai 2014, reprezentantul Primăriei mun. Chișinău a prezentat copia procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din data de 07 iunie 2013 (f.d.141 vol. I)

Instanța de recurs învederează că una din obligația autorităților administrative este că justițiabilul trebuie să aibă acces la documentele utile reclamantei deținute de autoritățile administrative, dacă este necesar, după ce a recurs la o procedură, care să-i permită să obțină dezvăluirea documentelor (McGinley și Egan împotriva Regatului Unit, pct. 86 și 90).

În cazul în care statul pârât, fără un motiv legitim, i-a împiedicat pe reclamanți să aibă acces la documentele aflate în posesia sa care i-ar fi ajutat să-și apere cauza, sau a negat în mod fals existența acestor documente, acest fapt se consideră privare de proces echitabil, contrară art. 6 § 1 (ibidem).

Respectiv, din cele reținute supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă, că instanța de apel urma să stabilească cu certitudine data comunicării actelor contestate reclamantei, or, art. 14 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 prevede expres că, termenul de adresare cu cerere prealabilă către autoritatea publică este de 30 de zile de la data comunicării efective a actului.

În privința condițiilor de exercitare a acțiunii în contencios administrativ, legea specială a instituit pentru actele administrative o procedură administrativă obligatorie, prealabilă sesizării instanței, iar pentru ca procedura prealabilă să-și atingă scopul, legiuitorul a prevăzut și termenele în care trebuie să fie exercitată, precum și competența examinării unei astfel de cereri, care ține exclusiv de organul emitent.

Astfel, aceste circumstanțe expuse mai sus, au rămas fără o apreciere adecvată de către instanța de apel, deși urmau a fi verificate și analizate minuțios întru soluționarea corectă a litigiului.

În afară de aceasta, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ

lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, prin răspunsul Primăriei mun. Chișinău nr.52/1815 din 15 octombrie 2013 i s-a comunicat Nataliei Stramous (Zadorojnaia) că documentul normativ corespunzător este în drept să-l anuleze numai organul judiciar corespunzător unde se poate adresa solicitanta (f.d.43 vol. I).

Respectiv, cu toate că organul emitent nu a invocat tardivitatea cererii prealabile la faza extrajudiciară, adică atunci când a fost sesizat de către petiționară, instanța de apel a declarat inadmisibilă pretenția reclamantei Nataliei Stramous (Zadorojnaia) cu privire la contestarea actelor administrative ca fiind tardivă, constatând greșit că cererea prealabilă a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Instanța de recurs relevă că, asupra omiterii termenului de depunere a cererii prealabile, urmează să se expună doar organul administrativ, căruia i-a fost adresată cererea prealabilă, iar instanța de judecată urmează să se expună numai asupra termenului prevăzut de art.17 a Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, ce ține de termenul de adresare în instanța de judecată.

Or, odată ce pârâtul a oferit un răspuns asupra cererii prealabile în fond și nu a invocat omiterea termenului de depunere a cererii prealabile, se consideră că cererea prealabilă a fost depusă în termen, iar autoritatea publică la momentul contestării refuzului în instanță, nu mai este în drept de a invoca omiterea termenului de depunere a cererii prealabile.

Raționamentul expus supra rezidă din principiul contradictorialității și egalității armelor în proces, care presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept, care are legătură cu litigiul dedus judecătii, și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În acest sens, instanța de recurs reține că omiterea termenului pentru depunerea cererii prealabile urma a fi invocată de către autoritatea administrativă, la caz Primăria municipiului Chișinău, în cadrul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, pe când prin răspunsul nr.52/1815 din 15 octombrie 2013 cererea prealabilă a Nataliei Stramous (Zadorojnaia) a fost examinată în fond.

Respectiv, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel pripit a concluzionat asupra tardivității pretenției reclamantei Nataliei Stramous (Zadorojnaia) cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013, prin prisma omiterii termenului stabilit de lege, pentru inițierea procedurii de contestare a actelor administrative, în condițiile, în care nu a stabilit cu certitudine data când reclamantei Nataliei Stramous (Zadorojnaia) i-a fost comunicat actul administrativ contestat, iar la soluționarea extrajudiciară autoritatea publică, nu a invocat tardivitatea adresării cererii prealabile.

Din considerentul că, examinarea per ansamblu a cauzei în ordine de apel a avut loc în mod incomplet și fără o apreciere și elucidare corespunzătoare a circumstanțelor cauzei, decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar cauza restituită instanței de apel pentru o nouă reexaminare. Or, o concluzie a instanței de

judecată prin care se soluționează un litigiu, nu poate fi bazată pe niște îndoieli rezonabile, invocate fără nicio acoperire legală sau pe probe incontestabile.

Mai mult, soluția cu privire la pretenției reclamantei Nataliei Stramous (Zadorojnaia) privind anularea procesului verbal de recepție finală nr. 363 din 07 iunie 2013 este în strictă conexiune cu pretențiile din cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral.

De asemenea, instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată trebuie să emită o hotărâre clară, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești. Însă, în litigiul dedus judecătii, circumstanțele invocate de reclamanta Natalia Stramous (Zadorojnaia) și contraargumentele copârâților Ghenadie și Diana Alexandruc, au rămas fără o apreciere adecvată a instanței de apel, deși, urmau a fi verificate și analizate minuțios, întru soluționarea obiectivă și corectă a litigiului dedus judecătii.

Reieșind din specificul acțiunii deduse judecătii, precum și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele constatate, era indispensabil de a examina cauza în fond și de a verifica pretențiile formulate în cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, prin prisma particularităților, instituite de legislația pertinentă litigiului dedus judecătii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61) iar, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale, ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea, o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa motivele, pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie, care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Astfel, instanța de recurs conchide că decizia instanței de apel nu conține nici o apreciere, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reieșind din cele enunțate și ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, instanța de recurs opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite și că nu este în drept să se pronunțe separat în privința motivelor cu privire la fondul cauzei. De fapt, acestea poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

Așadar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, și de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar, de a casa decizia din data de 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

Altfel spus, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile depuse de Natalia Stramous (Zadorojnaia) și avocatul Sergiu Coptu, și de Ghenadie Alexandruc și Diana Alexandruc, reprezentați de avocatul Anatolie Barbacar.

Se casează integral decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva lui Ghenadie Alexandruc și a Diane Alexandruc cu privire la obligarea demolării construcției neautorizate și repararea prejudiciului material și moral și la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Stramous (Zadorojnaia) împotriva Primăriei municipiului Chișinău, terț Diana Alexandruc cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Nina Vascan